

A közzététel időpontja: 2021. július 16.
Az alkalmazás kezdő dátuma: 2022. január 1.

EVANGÉLIKUS HITTAN

RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNY

A) KOMPETENCIÁK

Szövegértelmezés:

A vizsgázó számára ismert ószövetségi vagy újszövetségi szöveg alapvető mondanivalójának, üzenetének kifejtése, a szöveg műfajának meghatározása.

Valamely jelentős egyháztörténeti eseményhez kötődő forrás elemzése, adott korba illesztése.

Hitvallási irat részletének értelmezése a bibliai és dogmatikai ismeretek birtokában.

Esetelemzés:

Etikai kérdések, mai problémák elemzése, állásfoglalás, a vélemény indoklása a bibliai tanítás fényében.

Szaknyelv alkalmazása:

Vallási, vallástörténeti, egyháztörténeti fogalmak azonosítása, helyes használata.

Tájékozódás térben és időben:

Vallástörténeti, egyháztörténeti események térben és időben való elhelyezése, események időrendbe állítása.

B) TÉMAKÖRÖK

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Biblia	
1.1 Ószövetség	A világ teremtése, hitvallás fogságban, modern természettudományok és ókori teremtéselbeszélés, világképek találkozása
	Az első ember az Éden kertjében, a bűnbeesés, Kain és Ábel

	Az özönvíz, Isten szövetsége a világgal, Babel tornya
	Ábrahám elhívása, istenkapcsolata, hite
	Izsák, Jákob, József története
	Izrael népe Egyiptomban, Mózes élete, a kivonulás
	A pusztai vándorlás eseményei, a törvény
	Honfoglalás, Józsué
	Izrael bírái (Gedeon, Sámson, Sámuel)
	A királyság: Saul, Dávid, Salamon; Nátán próféta
	Izrael kettészakadása, a kettős királyság
	A prófétaág jellemzői, Illés próféta, Ézsaiás próféta
	A jósiási reform, Jeremiás próféta
	Jeruzsálem pusztulása, a babiloni fogság
	A fogságból való hazatérés, Ezdrás, Nehémiás
	A zsidóság a hellenizmusban, Dániel könyve
	A zsoltárok könyve, a héber költészet jellemzői
1.2 Újszövetség	Jézus születéstörténete Máté és Lukács evangéliuma szerint
	Jézus megkeresztelése, Vízkereszt ünnepe
	Keresztelő János és az esszéni mozgalom
	Jézus megkísértése
	Elhívástörténetek
	Jézus tanítványai, női tanítványok
	Jézus tanítása és a társadalmi kérdések
	Jézus közösségének szabályai
	Hegyi Beszéd, Jézus tanítása a törvényről
	Miatyánk, imádság, gondviselés
	Jézusi példázatok
	Jézus gyógyításai
	Jézus csodatételei
	Péter vallástétele
	Emberek János evangéliumából (Nikodémus, Samáriai asszony, a vakon született ember, Magdalai Mária, Tamás, Júdás)

	Jeruzsálemi bevonulás, a nagyhét eseményei, utolsó vacsora
	Jézus passiótörténete
	Jézus feltámadása, mennybemenetel
	A Szentlélek eljövetele, pünkösöd, az egyház születése
1.3 Kortörténeti ismeretek	Jézus és az apostolok korának történeti háttére
	Palesztina földrajza, néprajza - a mindennapi élet Jézus korában
1.4 Alapvető ószövetségi és újszövetségi bevezetés-tudományi ismeretek	Az Ószövetség szövegének keletkezése, az ószövetségi történetírás
	Az Ószövetségi kánon kialakulása, a héber és az alexandriai kánon
	Az Újszövetség szövegének kialakulása, őskeresztény irodalmi formák
	Az Újszövetségi kánon kialakulása
	A Biblia mint Isten Igéjét tartalmazó mű; a megszólító értelmezés
	A fundamentalista és a történetkritikai értelmezés
2. Egyháztörténet	
2.1 Krisztus egyházának születése	A kereszténység lényege, gyülekezet fogalma
	Diakónusok, vértanúk, evangélisták
	A missziós parancs
	Az első gyülekezetek kialakulása, élete
	Pogánykeresztények és zsidókeresztények
	Pál apostol; Pál missziója
	Keresztényüldözések, mártírok
	Ókori tévtanítások és apologéták
	Apostoli atyák és egyházatyák
2.2 A kereszténység államvallássá válása	Nagy Konstantin
	Egyetemes zsinatok és egyetemes hitvallások
	A nyugati egyházatyák
	A pápaság kialakulása
	Remeteség és szerzetesség kialakulása
	Európa missziója
2.3 A középkor egyháza	Torzulások és Cluny reform
	A nagy egyházszakadás
	Keresztes hadjáratok

	Szerzetesrendek és lovagrendek kialakulása
	Skolasztika és misztika
	A középkori egyház válsága, reformgondolatok, előreformátorok
2.4 A magyar egyház kialakulása	A kereszténység felvétele, Szent István államalapítása
	A magyar egyház a középkorban, a keresztény műveltség;
2.5 A reformáció	Luther Márton élete, személyes vívódásai, a Szentírás válasza;
	Luther küzdelme az egyház tanításának tisztaságáért: a 95 tétel, viták, vitairatok
	Luther teológiájának alap gondolatai
	Kiközösítés és birodalmi átok
	Birodalmi gyűlések: Worms, Speier, Augsburg - vallásbéke
	A reformáció irányzatai: Zwingli, Kálvin; anabaptisták, anglikán egyház, unitáriusok
	Reform a katolikus egyházban: a tridenti zsinat, a jezsuita rend
2.6 A reformáció Magyarországon	A reformáció kezdete és terjedése a három részre szakadt országban
	Vallásszabadság Erdélyben
	Jelentős magyar reformátorok
	Bibliafordítás
	A helvét irány terjedése
	A magyarországi ellenreformáció kezdetei
2.7 Értelmes kegyesség	Ortodoxia, pietizmus, felvilágosodás Európában
	Hit és cselekedet, hit és értelem - a teológia és a tudomány szembeállításának téves volta
2.8 Magyar felvilágosodás és pietizmus	A gyászos évtized, Artikuláris gyülekezetek kora
	Thököly Imre és II. Rákóczi Ferenc küzdelmei
	A pietizmus és a felvilágosodás követői Magyarországon
	II. József türelmi rendelete
	Az evangélikus egyház az 1848-49-es szabadságharcban
	Az elnyomatás évei, protestáns pátens
	Evangélikus iskolák Magyarországon
	Újprotestáns közösségek
2.9 A kereszténység újkeresése a modern világban	Világháborúk és következményeik, egyházak a totális diktatúrákban
	A keresztény ökumené a 20. században
	Egyházak világtanácsa, Lutheránus Világszövetség

	II. Vatikáni zsinat
2.10 Evangélikus egyház a 20. századi Magyarországon	A hazai evangélikusság megfogalmazása; Egyházi élet a két világháború között
	Zsidóüldözés, holokauszt
	Az evangélikus egyház a második világháborúban
	Küzdelem a diktatúrákkal, egyház a „puha” diktatúrában
3. Dogmatika	
3.1 A hit alapkérdései	Hit, kinyilatkoztatás, egyetemes és igei kinyilatkoztatás
	Egyetemes és felekezeti, evangélikus hitvallások
3.2 Hit Istenben	Isten személye, a Szentháromság
	A teremtés, a bűn: a teremtőtől való elfordulás
	A világot megtartó, gondviselő Isten, az Atya
3.3 Jézus a Krisztus	A testté lett Ige, a Názáreti Jézus
	Kereszt és feltámadás; a kereszt teológiája
	A megváltó Jézus Krisztus, megbékélés Istennel; Messiás
	Megigazulás egyedül kegyelemből, hit által
	Isten országa, Krisztus örök uralma
3.4 A Szentlélek közössége	A megszentelő Lélek
	Az egyház közössége
	A Szentségek: keresztség és úrvacsora
	Hivatás, egyházi szolgálat
3.5 A végső kérdések	Eszkatológia, ószövetségi és újszövetségi apokaliptika
	Üdvösség, örök élet, teodícea
	Lélek, feltámadás
4. Az egyházi esztendő, az egyházi élet	
4.1 Az egyházi esztendő ünnepei, az ünnepek gyökerei, jelentősége; Az ünnepek liturgiája	Ádvent, Karácsony, Óév, Újév, Vízkereszt ünnepe
	Böjt, Virágvasárnap, Nagycsütörtök, Nagypéntek, Húsvét vasárnap, Mennybemenetel, Pünkösd
	Szentháromság ünnepe, Szentháromsági vasárnapok
	A reformáció ünnepe
4.2 Az egyházi élet	A Tízparancsolat világa

	Szentségek a keresztény egyházakban
	Istentisztelet, egyházzene
	Ifjúsági élet
5. Etika	
5.1 Teológiai alapok etikai kérdésekhez	Elvek, normák, értékek
	Világvallások és etikai kérdések
	Aranyszabály, együttélés másokkal
5.2 Etikai kérdések	A globalizáció etikája
	Környezetetika
	A fogyasztói társadalom
	Gazdaságetika
	Bioetika
	Az élet kezdetének és végének kérdései
	Technika etikája
	Médiaetika
	Virtuális etika
5.3 Párkapcsolat, házasság, család témakörének kérdései	Párválasztás kérdései a Bibliában és ma
	Házasság a Bibliában és napjainkban
	A család; a gyerek a családban
	Az egyedül élt élet
	Testkép, énkép
	Szexualitás
6. Világvallások	
6.1 A történelmi Isten-kinyilatkoztatás vallásai	A zsidó vallás gyökerei, a judaizmus kialakulása, a zsidó identitás, a zsidó ünnepek, a zsidó hit és hitgyakorlat forrásai, a zsinagóga szerepe, szent helyek és jelképek
	Az iszlám eredete, forrásai, Mohamed személye, tanítása, elképzelések Allahról, a Korán szerepe az iszlám életben, az iszlám törvény: a saría, a hagyomány: a szunna, vallási kötelezettségek, vallásgyakorlat, az iszlám terjedése napjainkban
	A kereszténység helyzete a világvallások között, a keresztény misszió, keresztény felekezetek

6.2 Az örök világtörvény vallásai	A hinduizmus gyökerei, Védizmus, brahmanizmus, legnépszerűbb istenek és istennők, a vallásos élet, a szent szövegek, kasztok, a karma, halál és újraszületés, a megszabaduláshoz vezető ösvények
	A buddhizmus eredete, Buddha személye, mennyei lények, a dharma, a Nirvánához vezető ösvény, szent helyek és ünnepek, a buddhizmus terjedése
6.3 Mai vallási áramlatok	A világvallások és a transzcendens
	A világvallások tanítása a világ keletkezéséről és az emberről
	A világvallások tanítása a rossz eredetéről
	A világvallások tanítása a halálról és a halál utáni életről

C) A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint
Szóbeli vizsga
15 perc
50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint
	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS
A vizsgaszervező intézmény biztosítja	Biblia, bibliai atlasz, Evangélikus Énekeskönyv és egyháztörténeti kérdéshez történelem atlasz.

Közzé kell tenni

	Középszint
	Szóbeli vizsga
Anyag	tételcímek

Határidő	május-júniusi vizsgaidőszak kezdete előtt legalább hatvan nappal
Felelős	A vizsgaanyagok elkészítéséért felelős intézmény

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Szóbeli vizsga	
15 perc	
10 perc	5 perc
Tételkifejtés	
A) feladat	B) feladat
30 pont	20 pont
50 pont	

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsgán a vizsgázó egy tételben két feladatot húz. Felkészülése során jegyzetet készít magának, feleletében az általa kívánt sorrendben ismerteti a két feladatra adott válaszát.

A 20-25 tételből álló tételsor minden témakörből tartalmaz kérdést. A tételek legalább 30%-át évente frissíteni kell.

A felkészüléshez segédeszközként Bibliát, bibliai atlaszt, Evangélikus Énekeskönyvet és egyháztörténeti kérdéshez történelem atlaszt használhat. Ezeket a segédeszközöket a vizsgaszervező intézmény biztosítja.

Az A) feladat átfogóbb, a részletes követelményekben meghatározott alábbi témakörökből: Biblia, egyháztörténet, dogmatika, etika. A B) feladat egy-egy kisebb, konkrétabb tudásterületre kérdez rá, gyakorlatiasabb megközelítésű. Itt szerepelhetnek az egyház mai életére, a világvallásokra vonatkozó kérdések, valamint a részletes követelményekben kifejtett kompetenciák ellenőrzését célzó feladatok. A B) feladat lehetőség/szükség szerint forrást is tartalmaz. Ezek a források sokszor nem azonosított források, ilyenkor a feladat részét képezi a szemelvény felismerése is.

Az A) és B) feladatok párosításakor a tételkészítő vegye figyelembe, hogy a két kérdés között ne legyen átfedés, ne ugyanahhoz a témakörhöz kapcsolódjon.

A szóbeli tételcímet jogszabály szerint kell nyilvánosságra hozni.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A középszintű szóbeli vizsgán 50 pont érhető el.

A pontozás a tételkészítő által elkészített részletes értékelési útmutató alapján történik. Az értékelés általános szempontjai a következők:

A) feladat: legfeljebb 30 pont

- 3 pont adható a logikusan felépített, értelmesen előadott feleletért.
- 2 pont adható a helyes szaknyelvhasználatért.
- További legfeljebb 25 pont adható a tartalomra.

B) feladat: legfeljebb 20 pont

- 2 pont adható a logikusan felépített, értelmesen előadott feleletért.
- 1 pont adható a helyes a szaknyelvhasználatért.
- További legfeljebb 17 pont adható a tartalomra.